

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dal-
matinova 8 - Upra-
va: Selenburgova
7/II - Naročnina:
letno 40 Din, pol-
letno 20 Din, četrt-
letno 10 Din. - Če-
kovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 2

V LJUBLJANI, 7. JANUARJA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Puc:

Načelo ljubezni

*Kdor dela krivico nad sočlovekom,
ne ravna po načelu Večne ljubezni*

Koncem preteklega leta je poročal «Slovenec», da je sveti oče v razgovoru z voditeljem francoske katoliške žurnalistike p. Leonom Merklenom med drugim izjavil tudi naslednje:

«Samo oznanjevanje resnice ni Kristusu prineslo bogve kaj uspehov in zmage, pripeljalo ga je na križ. Dejanska ljubezen je bila tisto, kar mu je pridobilo duše in jih pripravilo do tega, da so sledile. Tudi mi nimamo drugega sredstva, da jih pridobimo.

Biti moramo oprezni napram neverujočim, toda obenem moramo prisluškovati njihovim dušam in si neprestano prizadevati, da jih bolj in bolj razumemo, ter se jim moramo bližati s spoštovanjem in prijateljstvom. Nikakor jih ne smemo meni nič tebi nič takoj obsojati kot izkvarjenca ter se jim moramo bližati s tisto ljubeznijo, ki jo je Kristus vedno pokazal ovčicam, ki jih je srečal na zmotni poti.»

Besede so to, ki so vredne namestnika božjega. Govorjene so v duhu Jezusa Kristusa, ki se je včlovečil iz ljubezni do človeštva in čigar vse posvetno delovanje je stalo v znamenju ljubezni do bližnjega. Najplemenitejši čut je to, ki ga je vsadil Stvarnik v človeško dušo. Ljubezen podpira, pomaga, svetuje, tolaži, odpušča, — ustvarja torej dobra dela, ki dajejo pravemu krščanskemu človeku pravico, da prosi z ozirom na nje oprosteno svojih lastnih grehov.

Vendar pa se zdi, da se to plemenito načelo pri nas ni uveljavilo, vsaj ne v struji, katero zastopa «Slovenec». Teorija je pač eno, praksa pa drugo. Pa še celo teorija, ki velja pri nas, nasprotuje gori navedenim načelom.

Bog ljubezni — ljubezen je tisto, kar nas povezuje s svetom, ki ga živimo. Ljubezen je tisto, kar nas povezuje s Bogom, ki je naš oče. Ljubezen je tisto, kar nas povezuje s našimi bližnjimi, ki so naši bratje. Ljubezen je tisto, kar nas povezuje s celim svetom, ki je naš dom. Ljubezen je tisto, kar nas povezuje s Bogom, ki je naš oče. Ljubezen je tisto, kar nas povezuje s našimi bližnjimi, ki so naši bratje. Ljubezen je tisto, kar nas povezuje s celim svetom, ki je naš dom.

Vsi zagovorniki

... in vsi zagovorniki ...

... svobode in pravice, ...

... naročite še danes ...

... SLOVENSKO ...

... BESEDO! ...

... potreba sodelovanja ...

... SLOVENSKO ...

... BESEDO! ...

Dr. M. Korun:

Potreba sodelovanja

*Sodelovanje celokupne prave opozicije
je nujno potrebno za rešitev naroda*

Slovenci, ki niso somišljeniki obeh dovoljenih strank JRZ in INS, so verjetno v večini, toda njih politični glas se ne čuje. Vzroka sta dva: prvi, da ne smemo in ne morejo biti organizirani, kot sta dovoljeni stranki, drugi, ker so razdrobljeni v več pokretilih.

Ti pokreti so:

- 1.) naša skupina okrog «Slovenske besede»,
- 2.) kmečko-delavski pokret, zbran okrog «Slovenske vasi»,
- 3.) kmečko-delavski pokret, zbran okrog mariborske «Neodvisnosti»,
- 4.) somišljeniki bivše SLS,
- 5.) skupina okrog «Slovenije»,
- 6.) socialistični delavci, ki imajo za svoje glasilo «Delavska Politika»,
- 7.) krščansko-socialno delavstvo z glasilom «Delavska pravica»,

8.) narodno-socialno delavstvo.

Ne spuščamo se na tem mestu v vprašanje, da-li je med temi skupinami toliko načelnih razlik, da je obstoj vseh potreben. To bo pokazala bodočnost.

Drugo vprašanje je važnejše, da-li namreč obstoji možnost, da najdejo te skupine skupno podlago za sodelovanje. Kajti sodelovanje opozicije v Sloveniji je nujno potrebno. Ne le zato, ker gre razvoj političnih razmer v državi v smeri, ki tako sodelovanje zahteva, nego tudi zato, ker ga zahtevajo pristaši vseh navedenih skupin.

Ugotavljamo samo resnico, če poudarimo, da niso samo ozki zakoniti predpisi krivi, da se glas slovenske opozicije ne čuje, nego, da med pristaši opozicije zato ni potrebne borbenosti, ker

vidijo razkosanost v svojih vrstah.

Temu treba odpomoči. Zato je treba predvsem najti načelno podlago, brez nje ne bo uspeha.

To podlago vidimo v naslednjih dveh točkah: 1.) priznavanje demokratičnih načel in borba za njihovo uveljavljanje v našem javnem življenju; 2.) taka notranja ureditev naše države v sporazumu z večino Srbov in Hrvatov, da bo nam Slovencev zagotovljena popolna enakopravnost v državi in naš neoviran razvoj v vseh smereh naših potreb.

Vsaka skupina, ki pozna ta načela, je po našem mnenju ne le poklicana, temveč tudi dolžna, da sodeluje pri skupni akciji.

V posameznih glasilih smo že nekajkrat brali podobna mnenja, kakor je naše. Vendar preko teoretičnega poudarjanja potrebe po sodelovanju vsi ti naši članki niso prišli. Mi smo z današnjim člankom hoteli to diskusijo poživeti in jo pomakniti korak naprej. Želimo bi slišati mnenje vseh o možnosti in podlagi za sodelovanje.

Zavedamo se, da marsikomu ne bo prav pogodu, da smo ravno mi to vprašanje sprožili v konkretni obliki. Tem nezaupnjem bi radi že kar naprej odgo-

vorili, da smo dolgo časa čakali, da bo katera druga stran povzela konkretno inicijativo. Toda videli smo, da zastonj čakamo. Opozicija v Sloveniji je razcepljena slej ko prej in o njeni potrebi sodelovanja se konkretno niti ne razpravlja.

Zadovoljni bomo, če poseže kdorkoli inicijativneje v to akcijo, mi smo se zaenkrat omejili samo na načelno plat vsega vprašanja.

Čas hiti in kar je zamujeno, se ne da popraviti. Že enkrat — in to 8. oktobra lanskega leta — ni bilo Slovencev tam, kjer bi morali biti. Krivi smo sami. Čakamo, da nam bi zrelo jabolko priletelo v naročje.

Ne smemo misliti, da nam bo ozka politika okrog domačega vaškega zvonika prinesla uspehov. Močan pokret zahteva množice pristašev in te bo slovenska opozicija mogla zbrati okrog sebe le, če bo skupno nastopala in se skupno borila za svoje skupne najbližje cilje.

Naj ne najde veliki čas majhnih ljudi, kakor smo bili majhni in naiivni, ko so se polagali temelji naši državi in se določale državne meje skozi meso slovenskega naroda. Tačas smo veliko zamudili in izgubili le po naši krivdi. Ali se nismo od takrat ničesar naučili?

Dr. Stanko Jug:

Eksperimenti

Vtisi in „uspehi“ nove rumunske vlade doma in v svet

... vti in „uspehi“ nove rumunske vlade doma in v svet ...

Matej H.:

Komunizem v naši vasi?

*Najmočnejši branik proti komunizmu
je zadovoljen, sit in srečen narod*

Prepogosto beremo v naših listih, še več se pa o tem govori v javnosti, odkrito ali prikrito, kako silna nevarnost nam grozi s strani komunizma in kako se komunistična ideja vedno bolj razširja po našem podeželju.

O vseh pojavih in vprašanih narodnega življenja je treba slej ko prej izpregovoriti besedo čiste resnice, povsem določeno in pošteno. Naše oči morajo biti odprte za vse, pa tudi za tako imenovano «komunistično nevarnost», to pa zato, da se vidi, odkod ta silna bojazen izhaja in zakaj?!

Kolikor vidimo pri ostrem opazovanju dogodkov, naša vas noče niti govoriti o komunističnih naukih in o komunistični diktaturi, ker se bori proti vsaki nadvladi nasilja. Naša vas živi dosledno le za to, da bi zavlada ljudstvo z res svobodno izvoljenimi svojimi predstavniki, ki bi zastopali res le ideje človečanstva in prave demokracije. Le po njih se bodo dali varovati interesi kmečke zemlje in kmečkega gospodarstva, le potom njih bomo ustvarili življenje, ki bo pravčno in enako za vse. Dejstvo je, da naša vas ni nič več ona stara vas, ki je le molčala in mirno trpela ter poslušala, kar so ji ukazovali. Naša vas se je zavedla svojega položaja in svojih

skrbi ter potreb, svojega dela in gospodarstva.

Naše kmečko ljudstvo je padlo zaradi gospodarske in splošne krize v zadnjih desetih letih dejansko na rob propada. Po desetih letih mučeništva se pa sedaj vprašuje, kakšni vzroki so bili, da se je vse življenjsko breme prevrnilo na njegova ramena, izmučena in skrajno oslABLJENA. Vsaka kmečka glava v državi danes razmišlja o tem, obenem pa že jasno vidi, da je kmečko gospodarstvo povsem zasužnjeno in podrejeno, da gospodarijo z dohodki kmečkih žuljavih rok neznani, nezanesljivi ljudje in da določa cene vseh pridelkov nadvlada velekapitala; ki brez ozira na svojo narodnost dosledno izrablja in zlorablja delo, silo in kri jugoslovanskega kmečkega telesa, kakor tudi ljudstva vseh ostalih držav in narodov. Naš kmet je spoznal, da ga enako izrablja oni njegov kapitalist, oduhu in brezdušnež, ki se ob sleherni priložnosti trka na svoja nacionalna patrijotična prsa, kakor ga izrablja oni, ki je nasprotnega mišljenja in drugačne nacionalne opredelitve; obema je njun nacionalizem zgolj zakon, za katerim skrivata svoje nepošteno poslovanje. Ta občutek naroda se ne sme nikdar imenovati komuni-

POLITIČNI TEDEN

V zadnjih dnevih minlega leta se je vršilo na sejah skupščinskega finančnega odbora razpravljanje o novem državnem proračunu, na katerem so dali ekspozice za svoje resore gg. ministri dr. Stojadinović, dr. Korošec in general Martić. Ob tej priliki je imel predsednik vlade g. dr. Stojadinović poročilo o svoji zunanji politiki, v katerem je naglasil kot velik uspeh prihod mnogih tujih državnikov v Beograd, kakor iz Bolgarije, Turčije, Nemčije, Francije, Češkoslovaške in Italije. Nato je naštel še svoje obiske Rumuniji, Italiji in Angliji ter najavil istočasno v bližnji bodočnosti tudi svoj obisk Nemčiji. Sicer pa pravi, da se v zadnjih mesecih ni v naši zunanji politiki ničesar posebnega dogodilo.

V vladnih političnih krogih so sedaj zelo zainteresirani s senatorskimi volitvami, ki se imajo vršiti 6. februarja. Treba je seveda dobro prevdariti, kdo ima v prvi vrsti pravico na to politično pokojnino, ker kandidatov za take položaje je seveda vedno in povsod mnogo. Tudi v opozicijskih krogih, predvsem v zagrebškem delu Združene opozicije, se bavijo z vprašanjem teh volitev in misli Seljaško-demokratska koalicija postaviti za te volitve svoje kandidate. Režimski krogi, katerim ta nastop seveda ne gre v račun, se tolažijo, da izvenparlamentarna opozicija ni verificirala svojih poslanskih mandatov, pa zaradi tega ne bo imela pravice voliti senatorje.

Sicer pa postaja delo demokratske opozicije v državi vedno bolj kompaktno. Hud mrz, ki je pritisnil v zadnjem času, onemogoča sklicevanje velikih shodov in zborovanj. Zato je pa vodstvo izrabilo čas, da izdela točen program za delo v prihodnjih mesecih. Na silvestrovo dopoldne se je vršila v Beogradu ponovna obširna seja šelov Združene opozicije, katere so se udeležili gg. Joca Jovanović, Trifunović, dr. Gavrilović, Groh in Vlajić. Predsedoval je g. Ljuba Davidović. Vse dopoldne so razpravljali štiri in prvaki Združene opozicije o političnem položaju in o akciji med ljudstvom. Istočasno se je sestel g. Adam Pribičević z g. dr. Dragoljubom Jovanovićem, kateri se je vrnil nedavno iz inozemstva in namerava sedaj posvetiti svoje politično delo krepitvi ideje demokracije v naši domovini. Po sestanku je odpotoval predsednik bivše SDS v Vučitrn, od koder namerava v Zagreb, kjer se bo dalje časa zadržal. Tam se bo sestel g. Pribičević z g. dr. Vladkom Mačkom,

Prehod v novo leto se je v naši domovini vršil v znamenju mnogostevilnih izjav, člankov in govorov. Najpomembnejša med vsemi pa je gotovo poslanica Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je polna pravega, patrijotičnega in demokratskega čustvovanja. Naš narod bi si moral dobro zapomniti njene tepe besede: «Čim večja je bila beda in čimbolj je kdo skušal nad nami vršiti nasilje, tem večji polet smo dobili za ustvarjanje novih neznanih junakov in borbi za narodno dobro. Vse ima svoj začetek in konec. Treba je le čakati in delati! Le s tem bomo ustvarili boljše jugoslovanskega človeka!»

zem, temveč je to le izraz kmečke zavednosti, ki se ne zadovoljuje več z lepimi frazami, temveč nasprotno zahteva, da se interesi kmečkega gospodarstva in kmečkega življenja priznajo v vsej vrednosti in da se kmečka narodna množica popolneje zaščiti v pogledu pravičnega socialnega reda.

Nihče naj se ne čudi, če daje naš kmečki človek duška svojemu nezadovoljstvu in če javno govori, da mu današnji položaj vasi v socialnem in gospodarskem pogledu ni všeč. Kdor ve, kako naš kmet živi, in kdor prizna, kako bi človek, ustvarjen po božji podobi, moral živeti, ta v teh izjavah nezadovoljstva kmečkega ljudstva ne bo videl komunizma. Spoznal bo že v samem dihanju vaškega človeka vse veliko hrepenenje in silo, brez katerih je vsako boljše in pravičnejše življenje nemogoče. Res je, da je narod, pritisnjen s strani raznih avtoritativnih režimov, dajal duška svojemu nezadovoljstvu v svojih težkih urah v neprimernih obliki in z neprimernimi sredstvi. Zavedati se pač moramo, da je pri nas pravica pravi pravcati čudež in redkost in da je sreča, da pri nas na drevesu zla in nasilja ni dozorelo še kako hujše sadje.

Kmečko nezadovoljstvo in zdravo kmečko gibanje, terjajoče enakopravnost in osvoboditev kmečkega gospodarstva, ni in ne bo nobeno komunistično strašilo. Vsak tozadevni strah je odveč, ker je vse kmečko kulturno in socialno-gospodarsko življenje naše vasi docela v ostrem nasprotju z ideologijo komunizma. Kmet nepopisno ljubi svojo rodno grudo in dobro ve, da bi postal še večji suženj in vsakogar sluga, če bi jo izgubil. Vse neštete pravde, spori in krvava obračunavanja zaradi zemlje dokazujejo, da kmečki sin že z materinim mlekom vsesa v sebe ljubezen do rodne grude in pa hrepenenje po individualnem lastništvu zemlje, ki je vendar temelj vsega kmečkega življenja in napredka. V tem

ravno leži največje nasprotje komunistični ideologiji.

Premnogi tako imenovani kmečki prijatelji, ki so se odebili ob kmečkem trpljenju, so se danes našemilj z vsemi mogočimi rodoljubnimi barvami in trakovi, s katerimi se skušajo «boriti» za nekako narodno svobodo. Ti izgubljeni so še vedno prepričani, da jim bo narod stare grehe gladko oprostil in pozabil, da bodo mogli pozneje svojo grabežljivost še boljše uveljaviti. Toda prav ti, ki toliko pridigujejo o komunizmu, delajo to tako nespretno, da povzročajo očitno zmedo in da proglašajo slehernega sodržavljana za nasprotnika in sovražnika cerkve, kdor le ne trobi v njihov rog in kdor ne vplačuje svojega prispevka v njihovo nenasitno bisago. Če bi se to naše notranje vprašanje že končno docela uredilo, bi imelo ljudstvo od tega več koristi, kakor pa od vseh tendenčnih pridig. Tudi ti samozvani poborniki protikomunistične ideje bi se morali končno zavedati, da so na svetu sedaj nastopili drugi časi, v katerih se akutna gospodarska in socialna vprašanja ne dajo več pokrivati in tolažiti le z vsakovrstnimi obljubami plačila in blaženstva na drugem svetu. Vsa ta vprašanja se morajo brezpogojno rešiti še na tem svetu v smislu onega divnega Kristusovega nauka, da so si vsi ljudje po rojstvu enaki in da imajo enake pravice do življenja.

*Komunistični nevarnosti je najmočnejši branik le zaveden jugoslovanski kmečki narod, ki ne mara niti mednarodnega komunizma, niti nacionalnega fašizma, temveč le svojo kmečko demokracijo, s pomočjo katere in na podlagi katere bi mogel res svobodno živeti in gospodariti v svojem domu in v svoji državi. Vsak državljan ima pravico uživati le toliko materialnih dobrin, kolikor si jih je s svojim poštenim delom zaslužil. Ko se bo to uresničilo, v Jugoslaviji ne bo niti duha, niti sluha o kaki komunistični nevarnosti.

Pred novo gospodarsko krizo?

Strokovnjaki trdijo, da sta zaenkrat strah in pesimizem v tem pogledu brez podlage

V javnosti je bilo slišati v zadnjem času, predvsem na raznih občnih zbiorih organizacij pridobitnih krogov, glasove, češ da grozi svetu, predvsem pa Evropi, nova gospodarska kriza, ki da utegne postati še usodnejša in težja, kakor pa je bila zadnja, ki jo nekako pravkar prebolevamo. Mnenja o tej bojazni so zelo različna in deljena. Z zadevo se je nedavno bavil tudi zagrebški gospodarski dnevnik «Jugoslovanski Lloyd», ki gleda na stvar z naslednjega stališča:

«Zadnji padec cen surovin — zlasti kovin — na svetovnih tržiščih, kakor tudi nedavni tresljaji na svetovnih denarnih borzah, so izzvali pri marsikomu strah pred novo svetovno gospodarsko krizo, katere se je šele pred kratkim in z velikim naporom komaj osvobodilo svetovno gospodarstvo. Kakšni so izgledi na bodoči gospodarski razvoj in če je strah pred neko novo težko krizo v gospodarstvu na mestu, so vprašanja, s katerimi se intenzivno bavijo sedaj skoro vsi gospodarski strokovnjaki. Doslej znana dognanja teh gospodarskih strokovnjakov se strinjajo v tem, da nevarnost nove krize zaenkrat ne grozi.

Znani strokovnjak dr. Wegemann je pred kratkim izjavil, da kake nove in težke krize v gospodarstvu še ni pričakovati. Sedanji pogoji za razvoj konjunktüre v Združenih državah severnoameriških so enako, kakor v vsem ostalem svetu, mnogo ugod-

nejši, kakor so bili v letu 1929. Vendar pa je res, da je vse to odvisno le od brezpogojne ohranitve miru na svetu! Češki vseučiliški profesor dr. Pankraz pa razlaga svoje poglede na gornje vprašanje takole:

Nedvomno je, da se je svetovno gospodarstvo rešilo iz zadnje težke krize predvsem po zaslugi velikih intervencij s strani posameznih držav. Povod za to so dali bodisi mednarodno-politični razlogi, ki so n. pr. izzvali konjunkturo oboroževanja, bodisi socialni in notranje-politični razlogi (brezposelnost), ki so vodili k pospešenemu razvoju investicijske delavnosti, združene z intervencijo na denarnih tržiščih. Zasebna podjetnost je imela v tem času močno pristržene poretiti, v mnogih primerih pa je bila zaradi državnih intervencij celo odpravljena v stran, na manj odločilna mesta. Ko pa je prišlo v zadnjem času do skrčenja državnih intervencij, je nastalo naenkrat tudi občutno znižanje obče delavnosti, ki ga je izzvalo dejstvo, da se zasebna podjetnost zaradi splošne negotovosti še vedno ne upa razvijati v vsej možni širini.

Današnje gospodarsko stanje v svetu bi se moglo prei označiti z izrazom «čakanje», kakor s pravcatim prelomom krize: razume pa se, da bi se utegnilo spriče trajno negotovega in nejasnega mednarodnega položaja prav lahko zgoditi, da se vse skupaj preobrne docela navzdol ali vsaj v novo razdobje krize. Da se to

prepreči, obstojata v načelu dve možnosti: ali pospešiti zasebno delavnost z novimi državnimi intervencijami ali pa jo dvigniti neposredno s strani zasebne podjetnosti same. Stvarni položaj pa medtem komplicira to vprašanje z ozirom na sedanje politično stanje tako, da nastaja iz vprašanja, ki je v bistvu povsem gospodarsko, prístni gospodarsko-politični problem.

Nauk, ki nam ga nudijo industrijsko najnaprednejše države, jasno priča, da se mora v gospodarstvu z državnimi intervencijami računati tudi še naprej. Ni pa pri tem treba misliti, da te intervencije predstavljajo edini izhod. Če podrobneje proučujemo sedanje konjunktorno stanje, prihajamo do sklepa, da mora to pot impuls k oživiljenju iziti iz zasebne podjetnosti, pri čemer se vprašanje odstranjevanja vzrokov skrčenja gospodarske delavnosti spreminja v vprašanje iskanja sredstev, s pomočjo katerih bi se zasebni podjetnosti zagotovil njen popolni razvoj tudi ob nadaljevanju neizogibnih državnih intervencij.»

Domači pomenki

Presenečenje za novo leto

Mestni trošarinski urad je poslal ljubljanskim trgovcem za novo leto plačilne naloge, s katerimi terja od njih plačilo ogromnih zneskov, v nekaterih primerih po sto in sto tisoč dinarjev. Že bežen pregled kaže dve stvari: prvič, da je pravna podlaga teh plačilnih nalogov zelo šibka in da so nezadostno utemeljeni, drugič pa, da presegajo v večini primerov plačilno zmoglost posameznih trgovcev. Kaj se namerava s tako prakso? Ali naj uničimo še tisti nekaj trgovin, ki se v današnjih težkih časih bore za svojo eksistenco?

Uvoz premoga v našo državo

Plinarne in tudi nekatere industrije potrebujejo visokokaloričen premog, ki ga naša država nima. Zato je uvoz takega premoga, kolikor te potrebe ne presega, potreben. V vsakem drugem oziru pa tujega premoga ne potrebujemo, ker ga imamo sami več kot dovolj. Dobro se spominjamo še vsi, koliko borbe je bilo treba vsako leto, da se zagotovi našim premogovnikom skromen del dobav za državne železnice in kako je stalno padala ta, slovenskim rudnikom pripadajoča količina. Ne da bi pa opazili kako posebno izpremembo v gospodarskem oziru, smo videli preteklo leto, da se je uvoz inozemskega premoga v letu 1937, silno povečal in da je znašal okoli 40.000 vagonov. Zdaj se nam pa sporoča, da bomo uvažali še na tisoče vagonov rjavega premoga tudi iz Bolgarije. Kakor nam je ljubo prijateljsko razmerje z Bolgarijo, vendar radi tega ne smemo zanemarjati naših gospodarskih interesov. Neresnica je, da so naši premogovniki preveč zaposleni. Nasprotno, kapaciteta njihova še daleč ni izčrpana in dokler to ni doseženo, je pač uvažanje inozemskega premoga ne le neumnost, ampak naravnost greh na našem narodnem gospodarstvu.

Naš tujski promet

Po dveh slabih zimah je letos padlo dovolj snega v Sloveniji, tako, da so prišli smučarji na svoj račun. Prazniki so privedli vsled tega na tisoče smučarjev v naše planinske kraje. Človek bi mislil, da je mogla tudi železniška uprava opaziti padli sneg in sklepati iz tega na jačji promet. Kaj še! Železniška uprava ni videla snega in ni tako rekoč ničesar pripravila. Vsi vlaki so bili zaradi tega prenapolnjeni, da so se ljudje ali potili, karkoli, da so se ljudje ali potili kakor v parni kopelji, ali pa so bili mrzli ko led. Cela vrsta vozov ni bila razsvetljena. Ljudje so se borili za vsak prostor in dasi je n. pr. vsak vlak stal na Jesenicah po uro in več, se ni nihče upal zapustiti svojega prostora, boječ se, da ga izgubi. Lačni in žejni so se potniki gnetli v temnih vagonih. Vrhu tega je imel vsak vlak ogromno zamudo.

leah je bil ... bodo tujci ...

„Dom in Svet“ ukinjen

Jugoslovanska knjigarna sporoča naročnikom «Doma in Sveta», da je list ustavila, «ker je revija šla na druga polja in ker je prinesla brez opazke tudi trditve, ki niso več v skladu z načeli Katoliškega tiskovnega društva». Javnosti je znano, da je bil kamen spodbijke prof. Kocbekov članek o razmerah na Španskem, s katerimi se je v svoji reviji odločil, da se vse skupaj preobrne docela navzdol ali vsaj v novo razdobje krize. Da se to

jami računati tudi še naprej. Ni pa pri tem treba misliti, da te intervencije predstavljajo edini izhod. Če podrobneje proučujemo sedanje konjunktorno stanje, prihajamo do sklepa, da mora to pot impuls k oživiljenju iziti iz zasebne podjetnosti, pri čemer se vprašanje odstranjevanja vzrokov skrčenja gospodarske delavnosti spreminja v vprašanje iskanja sredstev, s pomočjo katerih bi se zasebni podjetnosti zagotovil njen popolni razvoj tudi ob nadaljevanju neizogibnih državnih intervencij.»

Nemška avtarkija

Polnega mleka v Nemčiji ni več. Mleku se odvzame vsa maščoba in konsumenti dobavijo iz mlekarne samo še siratko, ki ima zelo lepo oficijelno ime: entrahmte Frischmilch. Ker pa s tem še vedno ni odpravljeno pomanjkanje maščob, je neki profesor Schmidt prišel na izvrstno idejo. Ako se mora živ človek zadovoljiti s slabim mlekom, zakaj bi se ne zadovoljil mrtev motor s slabim oljem. Vsak Dieslov motor naj dobi olje, «ki je komaj še zanj uporabno», vsled česar se bo menda poraba olja na konjsko silo in uro izdatno zmanjšala. Da se bo vsled porabe slabšega olja zmanjšala količina porabljenega olja, profesor sicer ni dokazal. Toda to je vseeno: ukaz je ukaz, motor naj žre tudi slabšo hrano. Seveda motorji niso tako potrpežljivi, kakor ljudje, motorji gredo v franže.

Ljubezen in skrb za narod

Nedavno se je tudi «Domoljub» razpisal o velikih sposobnostih svojega JRZ narodnega poslanca dr. Koceta za to važno funkcijo in piše o njegovih «umestnih pripombah» k novemu proračunskemu predlogu med ostalim naslednje: «Poslanec dr. Kocce verjame, da povečanje proračuna ne bo padlo v nobenem primeru na davkoplačevalce in da vlada ne bo zvišala prav nobenih davkov. Dalje je predlagal, naj se izterjevanje davkov izvaja po vsej državi enako strogo! Dohodki države bi se povečali, če bi se davki na poslovni promet izterjevali povsod tako strogo, kakor se recimo v Sloveniji.» — Mnenja smo da bi storil dr. Kocce pametneje, če bi se boril proti prestregemu izterjevanju davkov od obrtnikov, trgovcev itd., to se pravi, od onih volilcev davkoplačevalcev, ki so mu izmuzili ob volitvah svoje zaupanje in ki so ga poslali kot zastopnika svojih ter vsenarodnih interesov v parlament, kakor pa da se zavzema za še strožje izterjevanje davkov. Kjer že ničesar več ni, tam še vojska ne vzame, pravi star slovenski pregovor, ki bi ga moral v svojem poslančevanju poznati tudi dr. Kocce. Obenem si pa dovoljujemo izraziti skromen dvom o izredno duhovitem pojmovanju dr. Koceta kot gospodarskega strokovnjaka, češ da zvišanja državnega proračuna v prav nobenem primeru ne bodo kriili davkoplačevalci. Morda bo pa sam dr. Kocce tako velikodušen, da bo s svojimi tovariši vred žrtvoval v ta namen svoje najsilne dni. Leno in obče koristno bi to bilo. Bojimo se le, da ne bi zadostovalo. Pa bo že dr. Kocce kot gospodarski, finančni in družbeniški strokovnjak našel zadostno kritično, če ga drugi ne bodo glavnino je, da ne bo nič padlo na davkoplačevalce...

Stare — nove naloge

V svojem novoletnem uvodniku piše mariborska «Delavska Politika» med drugim tudi naslednje: «Ne moremo biti zadovoljni z razvojem notranje politike, ker nismo dočakali v preteklem letu nobene bistvene spremembe in smo tam, kjer smo bili koncem lanskega leta. Še danes živimo v pričakovanju političnih zakonov, ki so nam bili pred dvema in pol leti obljubljeni in še danes se smatra kritična obstoječega stanja za kritiko, nepopravljeno proti državi. Hrepenenje po svobodi in demokraciji se ne da za jeziti, tem manj preprečiti. Brez

političnih svoboščin, brez prave demokracije ni mogoč zdrav napredek in lepša bodočnost. Ne odklanjamo sodelovanja s katerokoli skupino, ki se hoče boriti za iste cilje, hočemo tudi nesebično podpirati vsako akcijo, ki stremi za temi ideali, predvsem pa akcijo združene opozicije širom vse države. Nam gre predvsem za to, da čimprej pridemo do postavljenega cilja; nič za to, kdo to akcijo vodi. Vsi resnični demokratje so dolžni, da nesebično podpirajo vsako akcijo, ki stremi za uvedbo demokratičnega režima v državi. Prepričani smo, da bo le koncentracija vseh demokratičnih moči v državi omogočila, da pridemo čimprej do zaželenega cilja. Od naše strani ne bo ovir za koncentracijo, ako je na drugi strani dobra volja. Politična svoboda in politično življenje je danes sila, ki žene in vodi človeško družbo po poti izpopolnjevanja. V tem razvoju je predpogoj svoboda besede in tiska, seveda tudi svoboda združevanja.» — Kakor vse kaže, smemo upati, da bo letošnje leto v tem pogledu srenejše od preteklega in da bomo že letos prišli z energičnim nastopom vseh pozitivnih, res demokratičnih sil v državi do skupnega velikega cilja, ki si ga tako iskreno želi ves narod od Gjevgljelije do Triglava...

Kdo napreduje na vsej črti?

O gospodarskem napredku Slovenije, o katerem ve ob sleherni priložnosti toliko povedati slovenski del režimskega JRZ tiska, v našem ožjem gospodarskem življenju kar noče in noče biti pravega sledu in videza. Nasprotno, slovenski gospodarski krogi opravljeno tarnajo in zabavljajo nad obupnim, res že nemogočim in neznosnim gospodarskim stanjem pri nas ter nad sistemom, ki nosi krivdo in odgovornost za vse to sodobno zlo na sebi. Odkrit izraz tega nezadovoljstva beremo v letošnji drugi številki «Trgovskega lista», ki piše med drugim: «Edini program, ki se izvaja... V naših slovenskih listih, pa tudi hrvaških, se dostikrat čita, da ni v naši državi nobenega pravega gospodarskega načrta. Ta trditve je sicer precej pravilna, toda popolnoma resnična le ni. Kajti čisto brez programa v naši državi le nismo in en program se vendarle izvaja z vsjo doslednostjo. To je program centralizacije vseh poslov v Beogradu. Ta program obstoji od vsega početka in ta program se dosledno izvaja in brez ozira, če je na vladi ta ali ona stranka. Ta nenapisani program je močnejši ko vsak zakon in ko vsaka politična konstelacija in tu ni nobenega kompromisa. Zato moremo tudi konstatirati, da je centralizacija napredovala na vsej črti in da napreduje še nadalje.» —

Le ukup, le ukup...

Novi rumunski predsednik vlade Goga kar na debelo izganja Zide. Kam naj vendar gredo ti tisočeri reveži s svojimi krivimi nosovi, nenasitnimi žepi, izrednimi kupčički talenti in zavidanja vrednim anetitom. Ko so prišli na našo mejo, baje niso bili v nobeni zadregi več. Kot značaji, zvesti svoji praksi z nemškimi krivonosnimi izgnanci in pa svoji priznani slovenski gostoljubnosti (ki jo pa specialno jugoslovanska še poseka), smo si ostali dosledni in smo tudi sedaj z raznoimi rokami sprejeli «zarade» potrebne z vzklikom: «Dobrodošli! Beat io mio, koje vjere bio, makar nas do kosti ogulio...»

Z vsemi sredstvi...

Zadnja «Sokolska volja» objavlja v svojem uvodu novoletno poslanično Svezje» SKI vsem bratskim edincem v spomenici beremo tudi te lehte misli: «Ni naša krivda, ako danes naša država ni še bolj sokoletna kakor je. Toda, kjer svetli vsiki ideali, tam pač padajo globoke sence... Sokol služi celoti svojega naroda in obrambi njegovih pravic in svoboščin. In danes ni v naši domovini nobene nenofitne in podstrankarske organizacije, ki bi se vanjo z vsemi sredstvi tako bene in strastno ne zagnala sovražniki od vseh strani.» — Sokolska volja niso poznale doslej, ne poznajo danes in tudi v bodoče ne bodo poznale strahu pred skovikanjem onih ki si kakor strahonene nočne ptice ne upajo na svetli dan iz svojih zavarovalnih dupel...

DOMA IN NA TUJEM

Med izbrana novoletna darila,

ki jih je naklonila sedanja JRZ vlada, v kateri nimajo ravno zadnje besede rodoljubni voditelji in prvoboritelji iz blagopokojne SLS, milemu slovenskemu narodu, spada tudi velepomembni odlok, ki je pripeljal te dni iz Beograda in ki zapoveduje, da se smejo in morajo v bodoče vse licitacije za vse dobave vsem bolnišnicam v državi vršiti izključno le v Beogradu. V zvezi s tem piše «Trgovski list» ogorčeno tudi tole: «Kaj je povod tej novi centralizaciji, ne vemo, tem bolj pa vemo, da je ta centralizacija popolnoma napačna in da mora vsa Slovenija složno nastopiti proti njej, ker je za bolnišnice škodljiva, za Slovenijo pa pomeni novo in težko zapostavljanje... Naj presojamo to nainovejšo centralizacijo s katerekoli strani, vedno se vidi le njena nesmiselnost, škodljivost ter neumestnost. Človek pač ne more k tej centralizaciji reči nič drugega, kakor da se je nekdo zopet polakomnil zarade!... Prežalostnih razmer v slovenskih bolnišnicah bi bilo takoj konec, če bi država tudi dravsko banovino tako dotirala, kakor druge banovi-

VSEM BRATOM IN SESTRAM PRAVOSLAVNE VERE želimo čestit Božič in srečno novo leto uredništvo in uprava «Slovenske besede».

Izročno ostra zima je nastopila po vsej naši državi. Vsi vlaki in parniki imajo znatne zamude.

Smučarske tekme Sokola KJ za prvenstvo se bodo vršile v dneh 21. do 23. januarja na Jahorini v Bosni.

Lakota in nalezljive bolezni groze prebivalcem v vseh krajih, ki so trpeli zaradi zadnje velike poplave v Slavoniji, Sremu in Bosni. Vsi vodnjaki po vaseh so onesnaženi in kmetje ne morejo priti do pitne vode.

Dolгови so neprijetni. To bridko resnico je te dni izkusila na sebi Virovitica, kjer je tamkajšnja elektrarna ukinila mestni občini dobavo električnega toka zaradi neplačanih računov za porabljeni tok v preteklem letu. V istem položaju se nahaja Skoplje.

Sestanek delegatov obrtniških organizacij iz vse države se bo vršil 18. t. m. v Sarajevu. Navzoč bo tudi minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Natečaj za spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju v Sarajevu je razpisan in znaša prva nagrada 40, druga 30 in tretja 20 tisoč dinarjev.

Vodstvo bivše Kmečko-demokratske koalicije v Zagrebu se je sestalo te dni na konferenco, ki so ji med drugimi prisostvovali tudi gg. dr. Maček, inž. Košutič, Večeslav Vilder, dr. Krizman in Kosanović.

V Sarajevu je bilo kaznovanih 70 srednješolcev na 10 dni zapor, ker so razširjali letak z naslovom «Odprito pismo bosensko-hercegogške dijaške mladine».

Tiskarnarji v Osljaku so vložili na tamkajšnjem magistratu najostrejši protest proti sklepu mestnega občinskega sveta, s katerim se je mestna trošarina na tiskarniški material in papir povišala skoro za 200 odstotkov.

Pri generalnem ravnateljstvu državnih železnic v Beogradu se vrše konference glede izdelave novega voznega reda za letošnje leto.

Brzov'aki na progi Maribor—Zagreb in obratno bodo od 15. maja t. l. dalje vozili preko nove proge Varaždin—Koprivnica in ne več preko Zidanega mosta.

«Mal položaj dar deci na oltar», je geslo «Zvončeka», mladinskega mesečnika, ki bo poiskal po vsem svetu raztresene domove slovenskih otrok, da ena bo misel družila ves rod, kot sta

ne v državi. Da pa sedaj mi Slovenci še ne bi smeli odločevati niti glede prehrane v bolnišnicah, ki jih vzdržujemo dejansko sami, je res že od sile! In tega pač ne bomo dopustili! Sicer je pa centralizacije v državi že več ko preveč in začeti jo je treba odpravljati, ne pa razširati še na nova področja. Neki gospodje menda mislijo, da v Sloveniji sploh nimamo nobene druge pravice, ko da plačujemo davke in da praznujemo vedno nove jubileje... — Vsa slovenska javnost si je edina v tem naziranju in složno vztraja v obrambi svojih pravic in svojega življenja.

Kavalirstvo

Te dni smo brali, da je trditve, da spada naša država med one blažene dežele, ki jih po mili volji eksploatira tuji kapital, že tako notorna, da je ni treba še posebej dokazovati. Zgolj v podkrepitev te trditve je treba omeniti, da gre iz naše države samo na prodajnih provizijah tujih zastopnikov za tekstilne proizvode vsako leto najmanj po 200 (dvesto) milijonov dinarjev... Pa naj si še kdo drzne zanikati, da se v Jugoslaviji ne cedita med in mleko. Seveda, za kogar pač se...

nas učila Ciril in Metod». Starši in vzgojitelji, naročajte «Zvonček»! Rodoljubi, tretjina slovenskih otrok živi v tujini; zato darujte v «Zvončekov fond», da bo čim več naših izseljenčkov moglo redno prejemati «Zvonček» in z njim v topli domači besedi pozdrav iz daljne domovine!

Ljubljanska avtomatična telefonska centrala je bila razširjena od 2000 na 3000 števil in so vsa dela pravkar dovršena.

Lovci! Vseh vrst kožuhovino že sprejema lovska prodajna organizacija «Divja koža». Ljubljana, Velesejem, na zalogo za prvo letošnje dražbo, ki bo 24. januarja. Kar imate blaga že pripravljenega, ga takoj odpošljite. Inozemski kupci hočejo biti informirani o naših zalogah in kakovosti blaga. Zato je takojšen odziv najnuj potreben. Čim več bo inozemskih kupecev, tem boljše cene za naše krzno bo možno doseči.

Prvak ljubljanske opere Robert Primožič je proslavil, zaenkrat samo v najožjem prijateljskem krogu, 25-letnico svojega umetniškega delovanja. Čestitamo!

V osiješkem občinskem svetu sta te dni odstopila dva občinska svetnika, ker se ne strinjata z mestno komunalno politiko, zlasti glede zahtevanega zvišanja mestnih davščin in trošarin. V Ljubljani se mestnemu občinskemu svetu ni bati, da bi ga zapustil kak občinski svetnik zaradi takih vzrokov...

Ogromno palačo pravne fakultete beograjskega vseučilišča, ki je res nekaj reprezentativnega, so dokončali. S pohištvom in notranjo ureditvijo vred znašajo stroški za to stavbo nad 20 milijonov dinarjev.

Avtorske tantjeme. Med združenjem jugoslovanskih glasbenih avtorjev in med državno zvezo gostilničarjev je prišlo do sporazuma glede višine avtorskih honorarjev v tekočem letu.

Ve'iko pomanjkanje kovaneva drobiža po 25 in 50 par se je pojavilo v vseh glavnih mestih Jugoslavije. Glede na to so izdali pristoini činitelji odlok, da morajo podeželski davčni uradi odvesti ves razpoložljivi drobiž blaginam svojih pristoinih finančnih ravnateljev, ker tudi osrednja državna blagajna v Beogradu nima na zalogi nobene omenjene drobiža več.

Uprava jugoslovanskih državnih monopolov je te dni objavila svoje zaključne račune za preteklo proračunsko leto 1936/37. In je iz njih razvidno, da so znašali monopolski dohodki pri to-

baku 1 milijardo 341 milijonov dinarjev, pri prodaji soli 278 milijonov, pri taksi na petrolej 134 milijonov, pri vžigalicah 73 milijonov in pri prodaji cigaretnega papirja 64 milijonov, skupno torej 1 milijardo 919 milijonov dinarjev. Od te vsote je treba odbiti 506 milijonov za režijske stroške, tako da je ostal monopolski upravi čisti dobiček v znesku 1 milijarde 613 milijonov dinarjev.

Novo palačo banske uprave v Splitu bodo pričeli kmalu graditi in bo veljala okrog 20 milijonov dinarjev, rajši pa še nekaj več.

Srbski pravoslavni sinod je sklican k zasedanju 22. januarja 1938 v Beograd. Predsedoval bo mitropolit Dositej in se pričakuje, da se s tega zasedanja važni sklepi.

Zadnja poplava Save in njenih pritokov na Hrvaškem je povzročila po površni cenitvi nad 25 milijonov dinarjev škode. V Savi je tokrat utonilo 17 oseb.

Nova železniška proga Kuršumlja—Pristina z normalnim tirom se bo pričela v kratkem graditi. Kredit v znesku 54 milijonov dinarjev je že odobren. Kaj pa je s prepotrebim drugim tirom Zidani most—Zagreb? In kaj z deli na progi Št. Janž—Sevnica? Kaj pa z železniško zvezo z morjem?

Židovski svetovni kongres je naslovil na Društvo narodov spomenico, v kateri protestira proti nasilnim odredbam, ki jih je izdala nova rumunska vlada diktatorja Goge proti Židom. Spomenica je bila poslana v London in Pariz, z njo se bo bavil na svojem zasedanju še ta mesec tudi svet Društva narodov.

Rusko-irancoska trgovinska pogodba iz leta 1936, je bila te dni s podpisom protokola v Parizu podaljšana tudi za letošnje leto.

Bolgarska vlada je za pravoslavne praznike proglasila splošno amnestijo vseh političnih aretirancev in obsojencev. Več znanih bolgarskih politikov je bilo že pred prazniki izpuščenih iz zaporov.

Bolgarski državni proračun za novo proračunsko leto znaša 7.200.000.000 levov in je od lanskega višji za nekaj več, kakor milijardo levov. Zvišanje gre na račun oborožitve. Kakor povsod drugod na svetu...

Sorodstvo. Kri ni voda, pravi star pregovor. Te dni je odpotovalo iz Rumunije v Italijo okrog 500 rumunskih izletnikov, prihodnje dni pa bo z dvema posebnima vlakoma odšlo na večdnevni izlet v Italijo še 2000 Rumunov.

Angleško ministrstvo za vojno mornarico gradi trenutno 100 novih velikih bojnih ladij. Največja med njimi bo oklopnica «Kralj Jurij V.», ki ima 35.000 ton.

Praga, prestolnica Češkoslovaške, se približuje prvemu milijonu prebivalcev. V vrsti velemest stoji sedaj Praga na desetem mestu. Njen redni letni prirastek prebivalstva znaša okrog 17.000 duš.

Ob novem letu je naslovil kancelar Hitler na nemški narod običajno poslanico, v kateri našteva vse uspehe, ki jih je Nemčija dosegla v preteklem letu in se dotika tudi mednarodnega položaja z izjavo, da le Nemčija želi mir.

Društvo narodov v Moskvi? Po zadnjih usodnih dogodkih v Društvu narodov je sedaj predlagala sovietska vlada generalnemu tajniku Društva narodov, naj bi ta mednarodna ženevska ustanova prenesla svoj sedež v Moskvo, kjer bi ji bil na razpolago zgodovinski Kremlj.

Japonski uspehi... Na novega leta dan je približno nad Kantōn 80 velikih japonskih bombnikov, ki so hoteli bombardirati mesto. Kitajske obrambne baterije pa so japonske zračne gu-

sarje pregnale. Prav tako je bil odbit tudi poskus izkrcavanja japonskih čet na južnem Kitajskem.

Dobra grla. V prvih desetih mesecih preteklega leta so popili na Češkoslovaškem 409.000 hektolitrov vina, torej za 15 in pol odstotka več, kakor v istem razdobju leta 1936. Sveta vojska, kakor izgleda, na Češkoslovaškem ne praznuje ravno sijajnih zmag...

Za bodočo mednarodno svetovno razstavo, ki bo leta 1939, v New Yorku, je priglasilo doslej svojo udeležbo že 62 držav.

Zadnja stavka namesčencev v Parizu je veljala nad štiri milijone frankov. Obljubljeno zvišanje plač in mezd bo znašalo okrog 30 milijonov frankov.

Nekemu angleškemu inženirju se je posrečilo, da je izumil novo in strašno eksplozivno sredstvo, ki je sestavljeno iz štirih plinov v tekočem stanju.

Kancelar Hitler bo po zaupnih informacijah, ki so prispale v Rim, vrnil lanski obisk Mussoliniju 9. maja t. l. o priliki proslave enoletnega jubileja ustanovitve italijanskega imperija.

Spremembo režima v Rumuniji so s posebnim veseljem in navdušenjem pozdravile fašistične države, čeprav bo baje rumunska zunanja politika ostala usmerjena po dosedanjem tiru.

Bivši rumunski zunanji minister Titulescu, ki se je ob zadnji vladni krizi vrnil po dolgoletnem izgnanstvu v domovino, kjer je upal znova poseči v rumunsko notranje in zunanje politično življenje, je zopet kar čez noč in na hitro roko zapustil svojo domovino in odpotoval v Švico.

Stranka predsednika Roosevelta se odločno bori proti predlogu, naj bi se uvedel v Združenih državah plebiscit glede eventualne vojne napovedi USA katerikoli državi.

Z novim letom se je pričelo zasedanje ameriškega kongresa, kateremu je poslal predsednik Roosevelt posebno novoletno poslanico, v kateri razpravlja zlasti o zunanji politiki Združenih držav in pa o borbi, ki jo namerava nadaljevati proti raznim monopolom in za izboljšanje gospodarskega stanja v USA in v svetu.

Na Madžarskem bodo, kakor vse kaže, v kratkem dobili nov volilni zakon, ki določa svobodno tajno glasovanje in žensko volilno pravico. Torej so nas tudi Madžari, o katerih reakcionarstvu so vedeli naši režimski listi v zadnjih dveh in pol leta toliko slabega povedati, v tem pogledu prehiteli...

Brezposelnost v Združenih državah Severne Amerike rapidno narašča. Število brezposelnih je naraslo od poletja do novega leta od 6 na 10 milijonov.

Kitajski maršal Čangkajšek je odložil mesto ministrskega predsednika, katero je zavzel dosednji finančni minister dr. Kung Čangkajšek se je posvetil izključno le vojaški obrambi Kitajske.

V borbi za Teruel, ki je napol v rokah vladne vojske, napol v rokah generala Franca, je padlo doslej na obeh straneh že okrog 40.000 vojakov.

Namesto kave — pšenica. Znano je, da proizvaja Brazilija vsako leto ogromne množine kave, ki jo pa v svrhu ohranitve visokih cen v deset milijonih vreč uničujejo. Nasprotno pa je Brazilija primorana, da uvaža velike množine pšenice. Sedaj je brazilska vlada odredila, da morajo farmerji skriti kave nasade in namesto kave sejati pšenico. Počasi prihajajo ponekod k pameti, drugod pa napredujejo v nespameti...

Novo demokratsko stranko ustanavljajo na Poljskem levičarski lezionarji in demokratski intelektualci.

Samouprava

Vprašanja in odgovori

Vprašanje: Ali ima sam predsednik občine pravico kaznovati v svojem področju? Zadnjič ste v nekem odgovoru zapisali, da izvršuje kazensko oblast v občini občinska uprava. Kaj je zdaj pravilno?

Odgovor: V odgovoru, ki ga Vi omenjate, je šlo za konkreten primer kaznovanja. V tistem primeru (prestopek zaradi občinske trošarine) je bila in je pristojna izreči kazen le občinska uprava in nikdo drugi. Zato se je naš odgovor tudi tako glasil.

Na sedanje vprašanje pa naslednje: Kazensko oblast v občini na sploh izvršuje: a) občinska uprava in b) predsednik občine. Vendar je predsednik občine osebnostno pristojen le, da kaznuje osebe, ki se ne pokoravajo njegovi zakoniti odredbi v območju krajevnih policije, ako gre za izvrševanje obstoječih krajevnih uredb oziroma za neodložne ukrepe na področju krajevnih policije. O tem govori zadnji odstavek § 84. zakona o občinah, ki pravi, da ima predsednik občine pravico, kaznovati z denarno kaznijo do 50 dinarjev ali z zapotom do 24 ur onega, ki se ne pokori njegovi zakoniti odredbi, izrečeni ali priobčeni nasproti konkretni stranki. Predsednik sme torej izreči tudi takoj izpčetka zaporne kazni, ne da bi se njegova kazen glasila ali na denar ali na zapor. — Pri tej priliki naj bo še omenjeno, da občinski odbor ni nikako kazensko oblastvo oziroma kazenski organ.

Vprašanje: Pri glasovanju za izvolitev novega občinskega blagajnika so občinski odborniki cepili svoje glasove. Oddanih je bilo skupno 24 glasov, in sicer je dobil odbornik A 9 glasov, B 7 glasov, C 4 glasove in C 3 glasove. Ali je sploh kdo izvoljen od teh odbornikov za blagajnika in kdo? Občinski odbor šteje 24 odbornikov, ki so bili vsi pri seji občinskega odbora in ki so tudi vsi glasovali. Prosimo pojasnila.

Odgovor: § 62 zakona o občinah se glasi: «Občinski odbor sklepa z večino oddanih glasov. Ob enaki razdelitvi glasov velja, da je predlog zavrnjen.» V Vašem primeru je bilo oddanih 24 glasov, večina je torej 13 glasov. Ker ni dobil noben predlog 13 glasov, se mora smatrati, da so vsi predlogi propadli in da s tem glasovanjem ni bil nihče izvoljen za občinskega blagajnika. — Po udarek pri glasovanju občinskih odbornikov leži v besedi «oddanih glasov» in le ti prihajajo v poštev pri ugotovitvi, ali je predlog dobil večino oddanih glasov ali ne. Absolutna ali nadpolovična večina oziroma relativna večina ali največ glasov od navzočih odbornikov je pri glasovanju občinskih odbornikov po novem zakonu o občinah brez pomena. Zadostuje, da je seja sklepčna (v prvem sklicanju mora biti navzočih vsaj eden več kakor polovica dejanskega števila občinskih odbornikov), koliko odbornikov odda svoj glas, je brez pomena. Tisti predlog, ki dobi več ko polovico oddanih glasov, je sprejet. Navzočih je na primer 30 odbornikov, glas oddajo le štirje, in sicer trije za predlog, eden proti predlogu, in predlog je sprejet. V tem smislu razlagajo to zakonsko določilo razne razsodbe upravnega sodišča.

Naseljevanje v Avstraliji. Generalni guverner zahodne Avstralije lord Halifax je v nekem svojem govoru o izgledih Društva narodov na Daljnem vzhodu dejal, da je potrebno omogočiti v Avstraliji naselitev najmanj še kakih 20 milijonov duš.

Trpka beseda iz doline Krke

(Dopis iz Kostanjevice)

Naš kmet hodi z malim obrtnikom in malim trgovcem, roko v roki z delavcem, trnjevo pot trpljenja.

Naše življenje vodi deviza: «Daj, kar imaš, moreš ali ne moreš, čeprav vse vrag vzame!»

Kako boš živel s svojo družino, ne sme biti vprašanje, niti ni to važno pri «sijašni ureditvi notranjih, gospodarskih in socialnih razmer v državi», kakor se bere v režimskem tisku. Usoda je čudna; z njo so versko zadovoljni le muslimani, ker jim je temeljni nauk, Muslimanski volilci govore spricho zadnjih volilnih rezultatov drugače.

Pri nas, mislim, da drugod tudi ni dosti boljše, se godi tako. Pri nas kmalu ne bo hiše, katere praga še ni prestopila noga davčnega izvršitelja. Skoro pri vsaki hiši ne razpolagajo več z zarubljenimi predmeti, pa naj bo to krava, konj, orodje ali karkoli. Davčna pesem je melodija, ki nas spremlja iz noči v jutro, iz večera v noč. Zavedamo se, da se naš kmet nikdar ni upiral plačevanju davkov, ker se je pač še predobro zavedal, da brez davkov ni nobena država na svetu. Obenem pa je vedel, da morajo biti davki znosljivi in zmogljivi, ker vse, kar je pretirnega, mora brezpogojno uničiti vsako, še tako močno in zdravo kmečko gospodarstvo. Zlasti pa tam, kjer so kmečka gospodarstva iz različnih vzrokov trhla. Pri nas so kmečka posestva po večini zadolžena, premnoga celo prezadolžena. Davčna uprava je uvedla v domnevi, da zavezane stranke zaostalih in zapadlih davkov nočejo plačati, pri nekaterih obvezancih prisilno upravo njihovega premoženja in gospodarstva, da pokrije na nekak način svoje terjatve. Vsi pa smo radovedni, kako bodo te prisilne uprave gospodarile in kaj bodo prigospodarile, če dosedanji lastnik pri vsej skrbnosti in pridnosti ni mogel ničesar pozitivnega izbiti. To je pač druga stran medalje, oziroma povsem drugo vprašanje. Samo po sebi pa se vsiljuje neprijetno prepričanje, da prisilno gospodarstvo

še nikjer ni rodilo uspeha, temveč ravno nasprotno.

Kako se uvaja pri nas prisilna uprava v praksi, naj navedem le en primer:

Neka stranka je bila dolžna davčni upravi večjo vsoto denarja na zaostalih davkih iz prejšnjih let krize. Oglasil se je, razumljivo, davčni uradnik, ki je zahteval plačilo cele vsote. Stranka ni mogla ustreči, ker pač ni imela denarja, prosila pa je za odlog plačila na obroke, kar bi bilo seveda tudi težko izvedljivo z ozirom na splošne gospodarske težave stranke. Uradnik je uvidel, da zarubljeni predmeti v primeru prodaje ne bi zadostovali za kritje davkov in je vso zadevo pojasnil pristojni davčni upravi. Ta pa je odredila prisilno upravo nad vsem premoženjem zavezanca. Ko je davčni uradnik ponovno prišel v

spremlstvu sodnega sluga, je izjavil, da ima pravico za dvakratno opravilo zahtevati 490 din, za potne stroške sodnega sluga 30 din, skupaj torej 520 din. Milostno je znižal ta račun za 200 din. Stranka tudi tega računa ni mogla, oziroma hotela likvidirati, temveč je ponudila 100 din, plačljivih polovico takoj, polovico pa o prvi možnosti. Stvar se je zdela stranki sumljiva in je vprašala pri sodišču, kjer pa je sodnik odmeril vse stroške na 24 (štiriindvajset) dinarjev. Pri neki drugi stranki, ki je bila v istem položaju, je uradnik zahteval celo 500 din. Sodišče je dalo tudi tej stranki za doščene in prizadetemu uradniku odmerilo njegov račun povsem drugače, kakor ga je pa diktiral.

Ljudstvo se upravičeno izprašuje, kam vodi taka pot? Krivično postopanje nikdar ne more voditi regularnega življenja. Prepričani smo, da bo vodilna uprava znala tako neznosnim razmeram narediti pravi konec.

Za grudo in dom

Varovanje zdravja pozimi.

Vsaka letna doba prinaša s seboj svoje bolezni in priložnosti zanje. Tako tudi zima. Vedno pa moramo imeti pred očmi, da se tisti, ki te nevarnosti pozna, pač še najlažje obvaruje pred njimi, ker vedno je bolezen lažje preprečiti, kakor pa jo zdraviti in ozdraviti.

Najnavadnejša, pa tudi najrazširjenjša in nič manj nevarna zimska bolezen je prehlad, ki ima običajno svoj glavni vzrok v nagli spremembi zunanje temperature, kar se pozimi redno dogaja, ko zapustimo toplo, zakurjeno sobo in stopimo ven na mrzel zrak. Ta razlika v temperaturi znaša pogosto celo do 40 stopinj ali še več. Dalje povzroča prehlad tudi daljše, počasno sprehajanje ali postajanje na mokrem terenu, zlasti še, če nosimo lahko obutev, ki vrhu vsega prepušča vlago.

Iz naštetih vzrokov morajo neizogibno slediti prehlad, nahod, katar grla, pljuč, hripa itd. Najboljše sredstvo za preprečenje vseh teh različnih bolezni in obolenj je, če postopno navadimo svoje telo na mrzlo in ga tako utrđimo. To dosežemo s pamet-

nim oblačenjem, daljšim bivanjem v prosti naravi, na svežem zraku, z gojenjem zimskega športa in s telovadbo na prostem ali pri odprtem oknu.

Otrok mora biti pozimi dobro oblečen, vendar pa nikdar preveč. Pač vedno napram zračni temperaturi. V teh mrzlih dneh mora biti otrok oblečen v volnene nogavice, tople čevlje, ki ne smejo biti pretisni, ter v voljeno ali flanelasto perilo. Pač pa te obleke ne smemo pustiti na otroku pri sleherni temperaturi, temveč mu jo moramo menjati, do dajati in odvzemati, kakršno je pač vreme, toplejše ali hladnejše. Otroci, ki niso navajeni na mrzlo, vso zimo bolehalo. Najmanjši vetrič jih položijo v posteljo. Otroci pri šestih letih je dovolj močan in velik, da ga vpeljemo v zimski šport, n. pr. drsanje na ledu, sankanje itd. Ni pa za tako majhne otroke preveč zdrav sicer najlepši in najbolj zdravi zimski šport, smučanje, ker je prenapošen za njihovo srce in pljuča. Smučanje se sme dovoliti le večjim, razvitejšim otrokom in odraslim.

Glede oblačenja otrok moramo opozoriti še na neko zelo razširjeno zablodo, na podlagi katere puščajo starši svojim otrokom tudi v najhujši, strupeno mrzli zimi kolena popolnoma prosta in odkrita, češ da se tako utrjujejo.

Dejstvo je, da morajo biti tudi kolena, kakor vsi ostali kostni sklepi, zaradi svoje občutljivosti za mrzlo in prepil, pozimi dobro odeta in zavarovana, ker se sicer kaj kmalu vanja naseli mučni revmatizem.

Raznoterosti

Ribja volna.

Celo ribjo volno se je posrečilo iznajti nemškemu kemikom. Kakor je znano, skuša Nemčija v svoji pretirani in zgrešeni borbi za gospodarsko avtarkijo in v pomanjkanju raznih surovin nadomestiti iste z umetnimi izdelki in nadomestki. Tako pridobivajo sedaj Nemci od neke vrste rib najprej neki posebni proizvod, iz katerega se da ob dodatku celuloze izdelovati prava ribja volna, kakor si jo je le mogoče zamisliti pod tem imenom. Po zadrževanju nemških strokovnjakov je ta volna silno močna in trpežna, v toploti pa ovčjo volno celo prekaša. Zdi se nam pa, da se v tej trpežnosti in toploti bolj skriva kislata tlažba, kakor pa stvarna resnica. Včasih smo govorili o žabji volni kot o nečem nemogočem, pa, kakor izgleda, nismo več daleč od nje...

Dragocen konj.

Nedavno je plačala turška vlada za nekega slovitega angleškega dirkalnega žrebca, starega 3 leta, ki ga je kupila za svojo državno žrebčarno, nič manj, kakor štiri milijone dinarjev. Ta žrebec je odnesel na letošnjih tekmah najvišjo nagrado. Bil je last lorda Astorja.

Poskušnja

Oče: «Sinko dragi, kaj name-ravaš postati, ko odrasteš?»

Sinček: «Raziskovalec Severnega tečaja! Oče, daj mi pet dinarjev!»

Oče: «Zakaj pa?»

Sinček: «Da si kupim pet sladolevod in poskusim, če bom mogel prenesti toliko ledu!»

LASTNI IZDELEK

Gospod Kobencelj se je pred nekaj meseci oženil in zdaj se mu je rodil sinček. Srečna starša se napolnita v mesto, da kupita svojemu nasledniku dostojen, moderen voziček. Skrbna mamica je odnesla istočasno s seboj tudi svojega milijončeka v plenical in v blazinico. Ko sta srečno izbrala barvo in obliko voza ter se tudi pogodila za plačilo, sta mlada zakonca otroka položila v voziček in s ponosom odšla na sprehod po mestu.

Pri potiskanju vozička sta se menjavala, da sta tako radovednim mešanom oba kazala svoje roditeljske zmožnosti na živem primeru, ležečem v vozičku. Kljub samoljubju pa se jima je vendarle čudno zdelo, zakaj se vsak, ki se ozre nanju in na voziček, zasmeje in se nekateri še celo obračajo za njima. Sele, ko sta prišla domov, sta videla na sprednji strani vozička reklamni napis trvdke, ki so ga pri prodaji vozička pozabili odstraniti: «Lastni izdelek!»

Premetence

Pravkar je odbila polnoč. Dojenček v zibelki se zbudi in prične nesmiljeno vreščati. Mlada mati se obrne k svojem možu, ki spi v sosednji postelji in ga skuša predramiti z besedami:

«Ivo, Ivo, ali spiš?» Ko se ji posreči, da ga le nekako za silo predrami, mu prične ljubezljivo prigovarjati: «Ah, dragec, bodi tako dober in pomiri otroka z zibanjem.»

«Pusti me spati!» se odreže mož in se obrne na drugo stran ter nadaljuje smrčanje.

Zena pa je vztrajna: «Ti si neznošen in nemogoč oče! Saj je vendar otrok polovico tvoj, polovico moj!»

«Pravi! No, torej! Ti le umiri in uspravaj svojo polovico, mojo pa kar pusti, naj se dere naprej. Mene to nič ne moti!»

Šah

Sampionat Moskve se je končal naslednje: Alatorcev in Belavene 12, Judovič 11, Kan 10½, Kotov 9½, Kogan 9, Čistanov in Tanov 8½ itd. Božični turnir v Hastingsu je sedaj v polnem teku. Vodita mojstra Keres in Reschewsky; od ostalih izomencev se dobro drži Flohr, med tem ko Fine in Mikenas nista izpolnila vseh nad.

Meddržavna tekma med Litvo in Latvijo se je končala 6½ : 9½.

Beli: Ragozin. — Črni: Capablanca.

1.) d4, d5; 2.) e4, e6; 3.) Sf3, Sf6; 4.) Se3, d×e4; 5.) a4, Lf5; 6.) e3, e6; 7.) L×c4, Lb4; 8.) O—O, O—O; 9.) Db5, De7; 10.) Se5, c5; 11.) Sa2, La5; 12.) Db5, b6; 13.) f5, e×d4; 14.) e4, Lg6; 15.) Lg5, a6; 16.) Db5, De5; 17.) L×f6, g×f6; 18.) Sd5, Dd6; 19.) Dd1, Te8; 20.) b5, Sd7; 21.) De2, Se5; 22.) S×e5, D×c5; 23.) L×d5, f5! 24.) Th1, f×e4; 25.) f×e4, L—c3! 26.) b4, De5; 27.) Se1, a5; 28.) b×a5, L×a5; 29.) Th5, Te5! 30.) Df5, T×b5; 31.) a×b5, Ld2; 32.) Se2, Le3+; 33.) Kh1, Ta3; 34.) Th1, h5; 35.) h3, T×d3! 36.) T×d3, L×e4; 37.) T×e3, d×e3; 38.) Df1, D×b5; 39.) Df4, L×g2+; 40.) K×g2, D×e2+ in beli se vda.

Prvovrstna ljutomerska, dolenska in dalmatinska vina toči

gostilna pri „Jerici“

Rožna dolina, Cesta V/2
Telefon 24-11 Telefon 24-11

Mrzla in topla jedila vedno na razpolago. Dobijo se priznane dobre domače kolone.

priporoča se
Jeločnik Viktor

Dovžan Ivan

dipl. krojačnica za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra c. 81

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela po najnovejši modi in po najsolidnejših cenah. Postrežba točna.

Oglašujte v
„Slovenski besedi“

Pleskarsko in slikarsko podjetje

HLEBŠJA OB

družba z omejl. zavezo

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje st. 21

Telefon 30-70

Izvršuje vsa pleskarska, in slikarska dela po zmernih cenah.

Soidna i delava. Za vsa izvršena dela jamčimo.

Najnovejši vzorci

Gostilna RAŽEM

Ljubljana — Žabjak — Telefon štev. 28-57

sporoča cenjenim gostom, da toči od ranokar došle vagonke pošiljke izbranega dalmatinskega vina najodličnejš. kvalitete

Zdravilno črnino po Din 10.—

specijalno belo po Din 10.—

kakor tudi štajerska in dolenska izbrana vina.

Priznana izvrstna kuhinja nudi vedno razne posebnosti. Prepričajte se sami!

Za obilen obisk se priporoča **ZORAN RAŽEM**